

לקוטי תורה • פרשת בהעלותך • מאמר 7

לבאר הדברים הנ"ל

ביאור העניינים שהוזכרו לעיל

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/7](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/7)

1 לבאר הדברים הנ"ל

לבאר את הדברים שהוזכרו לעיל:

2 ענין החכמה תחיה את בעליה הוא ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] למה קדמה פי שמע כוי

שמתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ עול מצות.

את משמעות הפסוק "החכמה תחיה את בעליה" יש להבין על פי מאמר חז"ל: "למה קדמה פרשת שמע" וכו' — כדי שיקבל עליו תחילה עול מלכות שמים, ואחר כך עול מצוות.

והנה קבלת עול מלכות שהמצות הן עול וגזירת המלך ואעפ"כ [ואף על פי כן] צריך לקבל עליו ברצון עול זה ועיקר עשיית המצות מצד העול כי כן צוה המלך ולא להמשיך ענג שבהם

והנה, קבלת עול מלכות פירושה שהמצוות הן עול וגזירת המלך; ואף על פי כן, על האדם לקבל עליו עול זה מרצון. עיקר עשיית המצוות צריך להיות מצד העול — מפני שכך ציווה המלך, ולא כדי להמשיך את התענוג שבהן;

כי אין זו עבודה וכתוב תחת אשר לא עבדת בשמחה שהשמחה תהיה מצד העבודה שעובד ומקיים גזירות המלך (וע' מזה בד"ה כי עמך מקור חיים בפ' מקץ ובפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא)

כי זו אינה עבודה. ונאמר: "תחת אשר לא עבדת בשמחה" — השמחה צריכה לבוא מתוך העבודה, מן העובדה שהאדם עובד ומקיים את גזירות המלך. (ועיינו בעניין זה במאמר המתחיל "כי עמך מקור חיים" בפרשת מקץ, ובפרשת שלח על הפסוק "ועתה יגדל נא").

והנה כתיב הנסתר להוי"ו אלקינו והנגלות לנו הנסתר הן דחילו ורחימו והנגלות ו"ה נגלות הן תורה ומצות שהתורה רמיזא בוי"ו של שם לפי שיש בה בחי' וי"ק [וי קצוות] ששה סדרי משנה זרעים בחדסד כוי

והנה נאמר: "הנסתרות להוי"ו אלקינו והנגלות לנו". הנסתר הן דחילו ורחימו, והנגלות — ו"ה הנגלות — הן תורה ומצוות. התורה רמוזה באות ו' של השם, שכן יש בה בחינת וי"ק, שש הקצוות: ששת סדרי משנה, זרעים בחדסד וכו';

והמצות בה' של שם בחי' מלי' והמשכת ה' אחרונה הוא ע"י בחי' וא"ו (עמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי ועמ"ש בד"ה ושבתי בשלום ועי' זח"ג [זהר חלק ג] ד"י [די יסודות] ע"ב ס"ו סע"ב [סוף עמוד ב] ע"ז ב').

והמצוות הן באות ה' של השם, בחינת מלכות; והמשכת ה' האחרונה נעשית באמצעות בחינת וי'. (עיינו במה שנתבאר בעניין זה במאמר המתחיל "אלה פקודי" ובמאמר המתחיל "ושבתי בשלום"; ועיינו בזהר חלק ג, י ע"ב; סוף ס"ו ע"ב; ע"ז ע"ב.)

ולהבין זה צ"ל ענין העבודה איך שייך לפניו ית' לשון עבודה וכי כלום הוא צריך ואם צדקת כו'.

כדי להבין זאת, יש להבין את ענין העבודה: כיצד שייך לומר לשון "עבודה" ביחס אליו יתברך? וכי הוא זקוק למשהו? והרי נאמר: "אם צדקת" וכו'.

ומהו זה שנאמר ולעבדו כו' (ועמ"ש מזה סד"ה ואלה המשפטים גבי שש שנים יעבוד. ובד"ה לא תהיה משכלה גבי ועבדתם את ה' אלקיכם. ובד"ה לא הביט און ביעקב ובסש"ב [ובספר של בינונים] פט"ו [פרק ט"ו] / פרשה ט"ו)

ומה פשר הכתוב "ולעבדו" וכו'? (ועיינו במה שנתבאר בענין זה בסוף המאמר המתחיל "ואלה המשפטים", על "שש שנים יעבוד"; במאמר המתחיל "לא תהיה משכלה", על "ועבדתם את ה' אלקיכם"; במאמר המתחיל "לא הביט און ביעקב"; ובספר של בינונים, פרק טו.)

והענין כי העבודה הוא להמשיך גילויאלקות מההעלם מלמעלה מן ההשתלשלות כי כמו שנמשך כבר בסדר ההשתלשלות

והענין הוא שהעבודה היא להמשיך גילוי אלקות מן ההעלם, מלמעלה מן ההשתלשלות. שכן, כפי שכבר נמשך בסדר ההשתלשלות,

הוא מתלבש בריבוי המדרגות עד שנעשה שמים וארץ גשמיים המעלימים ומסתירים עד שנראה ליש דבר ויכול לומר כחי ועוצם ידי כו'.

הוא מתלבש בריבוי מדרגות, עד שהוא נעשה שמים וארץ גשמיים המעלימים ומסתירים, עד שנראה שיש כאן ישות דבר בפני עצמו, ואדם יכול לומר: "כוחי ועוצם ידי" וכו'.

3 וצ"ל גילוי אלקות כמו שיהי [שיהיה] לעתיד ונגולו כספר השמים. ובתחיית המתים גם גוף האדם מן הקבר ירגיש כו'

וצריך להיות גילוי אלקות כפי שיהיה לעתיד לבוא: "והשמים ייגולו כספר". ובתחיית המתים גם גופו של האדם, מתוך הקבר, ירגיש וכו'.

ואין זה כ"א ע"י הערת רוח קדשו ממרום מלמעלה מן ההשתלשלות כי ההשתלשלות של הקו נמשך מבחי אחרונה הארה מצומצמת מאד והיינו

וזה בא רק על ידי שפיכת רוח קדשו מלמעלה, ממעל להשתלשלות. שכן השתלשלות הקו נמשכת מהבחינה האחרונה, הארה מצומצמת מאוד. כלומר,

כמו עד"מ אדם גדול שהוא חכם ויש בו כמה מיני חכמות ומצמצם א"ע [את עצמו] בבחי' אחרונה שבחכמה חכמה שבדבור או שבמעשה כך ההשתלשלות

בדומה לאדם גדול, חכם ובעל סוגים רבים של חכמה, שמצמצם את עצמו לדרגה האחרונה שבחכמה — החכמה שבדיבור או שבמעשה; כך גם ההשתלשלות

של הקו נמשך מבחי' עשי' [עשיה] הגם ששם לא שייך שום התחלקות כי אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] שוין שם וגם אצילות הוא בחי' עשי' [עשיה] דכולא קמיה כו' היינו קמיה

של הקו נמשכת מבחינת עשיה, אף שאין שם שום חלוקה, שהרי אצילות, בריאה, יצירה ועשיה שוות שם, וגם אצילות היא בחינת עשיה, כי "כולא קמיה" וכו' — כלומר, "לפניו".

אבל בערכינו לפי שנמשך אלינו נוכל להעריך שנמשך מבחי' אחרונה הכלולה שם. וכענין טורא חשוכא חג"ת [חסד גבורה תפארת] שבהעלם כו'

אבל ביחס אלינו, מאחר שהדבר נמשך אלינו, אפשר לשער שהוא נמשך מהדרגה האחרונה הכלולה שם. וזה דומה לענין "טורא חשוכא" — חסד, גבורה ותפארת בהעלם וכו'.

(עיי' בפרדס שער י"א וכעין זה איתא בע"ח [בעץ חיים] שער מ"א פ"ג [פרק ג'] הבחינה היותר תחתונה כו' ועיי' בשער שבה"כ [שבירת הכלים] פ"ה דוגמת עתיק דאצילות כו' והרי גם שם י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש בשמ"א [בשער מ"א] פ"ג [פרק ג'] וכ"ה בביאור האדרא)

(עיינו בפרדס, שער י"א; וכעין זה מובא בעץ חיים, שער מ"א, פרק ג': "הבחינה היותר תחתונה" וכו'; ועיינו בשער שבה"כ, פרק ה': "דוגמת עתיק דאצילות" וכו'. ואכן, גם שם אפשר לומר על דרך הכתוב בשער מ"א, פרק ג', וכך הוא גם בביאור האדרא.)

(דקכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) גבי תי"ו רשים רשימו ע"ש בשם מ"כ מהרב ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרוננו לברכה] ובמ"א נתבאר שבחי' ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות הנז' [הנזכר] בפרדס הם ע"פ קבלת האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרוננו לברכה] בחי' שמותיו הקדושים ב"ה היינו

(סוף דף קכ"ח ע"ב), בענין תי"ו: "רשים רשימו"; עיינו שם בשם "מצאתי כתוב" מהרב ז"ל. ובמקום אחר התבאר שבחינת עשר ספירות הגנוזות הנזכרות בפרדס היא, לפי קבלת האר"י ז"ל, בחינת שמותיו הקדושים יתברך. כלומר,

כמו עדי"מ שמו של האדם שאינו נוגע לעצמותו כו', ובחיי אחרונה כזו כאשר הוא משתלשל ומתלבש הנה היא מתעלמת לכך צריך להמשיך מבחי' יותר עליונה מלמעלה מן הקו:

בדומה לשמו של אדם, שאינו נוגע לעצמותו וכו'. דרגה אחרונה כזאת, כשהיא משתלשלת ומתלבשת, מתעלמת. לכן צריך להמשיך מדרגה עליונה יותר, מלמעלה מהקו.

4 ב והנה בנוהג שבעולם שמכתירין את המלך בכתר מלכות ומסתמא יש לזה שרש למעלה. והענין

2. והנה, כמקובל בעולם, מכתירים את המלך בכתר מלכות, ומן הסתם יש לכך שורש למעלה. והעניין הוא

כי יש ע"ס [עשר ספירות] מלמעלה למטה מכתר עד מלי וע"ס [ועשר ספירות] ממטה למעלה. ובבחי' זו נק' מלי כתר כמ"ש בפרדס.

שיש עשר ספירות מלמעלה למטה, מכתר ועד מלכות, ועשר ספירות מלמטה למעלה; ובבחינה זו מלכות נקראת כתר, כפי שכתוב בפרדס.

5 ואין הכוונה מצד המנין בלבד אלא שיש בחי' במלי שמצד בחי' זו ראוי להקרא בשם כתר.

אין הכוונה רק מבחינת המניין, אלא שיש במלכות בחינה שמכוחה היא ראוי להיקרא בשם כתר.

ולכן נמשך בחי' כתר בבחי' המצות דייקא שהן במלי והיינו בחי' רצון שבו עונג העליון כי רצון היינו בחי' מצחא דגלגלתא כמ"ש באדרא האי מצחא רצון אקרי, והוא עד"מ

לכן בחינת כתר נמשכת דווקא בבחינת המצוות, שהן במלכות; כלומר, בחינת הרצון, שבתוכו נמצא התענוג העליון. שכן הרצון הוא בחינת מצחא דגלגלתא, כפי שנאמר באדרא: "המצח הזה נקרא רצון". והרי זה על דרך משל:

כמו שהמצח הוא עצם המכסה על מה שבתוכו, כך הרצון הוא מכסה על התענוג ומלביש אותו לבלתי הגלות, וכנודע שיש ב' בחי' בכתר בחי'

כשם שהמצח הוא עצם המכסה על מה שבתוכו, כך הרצון מכסה על התענוג ומלביש אותו, כדי שלא יתגלה. וכידוע, יש בכתר שתי בחינות: הבחינה

אחרונה שבמאציל הוא בחי' עתיק ובחי' ראשונה לנאצלי' [לנאצלים] הוא בחי' א"א ועתיק הוא בחי' פנימי' [פנימיות / פנימיות] וא"א בחי' חיצוניות המכסה וחופף על בחי' פנימית שבו

האחרונה שבמאציל היא בחינת עתיק, והבחינה הראשונה שבנאצלים היא בחינת אריך אנפין. עתיק הוא בחינת הפנימיות, ואריך אנפין הוא בחינת החיצוניות, המכסה וחופפת על הבחינה הפנימית שבתוכו;

והוא בחי' רצון העליון שבו מלובש עונג אי"ס שכשמו כן הוא אין לו סוף והיינו בחי' טעמי המצות שנאמר על התורה ארוכה מארץ מדה כו'

והיא בחינת הרצון העליון, שבתוכו מלובש התענוג של אין סוף, שכפי שמורה שמו — אין לו סוף. וזוהי בחינת טעמי המצוות, שעל התורה נאמר: "ארוכה מארץ מידה" וכו'.

(וזהו שהמלי' שהיא עשייה שבאצילות אשר בה הוא מעשה המצות היא נק' כתר דהיינו ששם דייקא מתגלה רצון העליון עם העונג המלובש בו וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ מי מנה כו' בסופו בפ"י אף עשיתיו ובפ"י רובע ישראל ע"ש),

(וזהו שמלכות, שהיא עשייה שבאצילות, ובה נעשה מעשה המצוות, נקראת כתר: כלומר, דווקא שם מתגלה הרצון העליון, יחד עם התענוג המלובש בו. וכפי שמבואר במקום אחר, בביאור על הפסוק "מי מנה" וכו', בסופו, בפירוש "אף עשיתיו" ובפירוש "רובע ישראל"; עיין שם),

והנה המצות הן בסוף המעשה אבל התורה היא בחי' חכמה חכמת המצוה איך תהי' [תהיה] הכשר מצוה כדי שיומשך בה עונג העליון והרי היא קרובה יותר לא"ס.

והנה המצוות הן בשלב האחרון, במעשה, ואילו התורה היא בחינת חכמה — חכמת המצווה, כיצד לקיימה כראוי, כדי שהתענוג העליון יימשך בה; ולכן היא קרובה יותר לאין סוף.

ולכן בחכמה אתברירו כי הנה גוף המצות הן מנוגה כמו ציצית של צמר מכבשים שאוכלים אותן ויש בהם תאוה מק"נ [מקליפת נוגה] לאכול אכילה גסה

לכן "בחכמה מתבררים". שכן גוף המצוות הוא מנוגה, כגון ציצית העשויה מצמר של כבשים שאוכלים אותן, ויש בכך תאוה שמקליפת נוגה לאכול אכילה גסה;

משא"כ החכמה תחיה בעליה להיות השראות והמשכות עונג העליון במצות גדול תלמוד כו' וכמו שבאדם יתלבש תחלה השכל במחשבה ודיבור ואח"כ במעשה כו'.

לעומת זאת, "החכמה מחיה את בעליה", כך שתהיינה השראות והמשכות של התענוג העליון במצוות: "גדול הוא הלימוד" וכו'. וכמו שבאדם השכל מתלבש תחילה במחשבה ובדיבור, ואחר כך במעשה וכו'.

6 וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר מכאן ואילך בעלה חייב במזונותיה שהשפעת המלי' הוא ע"י ז"א שהמלי' הוא בחינת סיהרא ומקבלת משמשא היא ז"א בחי' התורה

וזהו [פירוש] מה שכתוב בזהר: "מכאן ואילך בעלה חייב במזונותיה", משום שהשפעת של מלכות עובר דרך ז"א, המדות; שהרי מלכות היא בחינת הלבנה (סיהרא), ומקבלת מן השמש (שמשא), שהיא ז"א, בחינת התורה.

והנה כ"ז [כל זה] הוא כשנמשך למטה במלי מכאן ואילך אחר נשואין וכמ"ש בזהר בראשית דמ"ט א' ע"פ ויבן ה' אלקים את הצלע דהא או"א [אבא ואימא] אתקינו לה כו' ויביאה אל האדם מכאן ואילך כו' והנה, כל זה הוא כאשר הדבר נמשך למטה במלכות, "מכאן ואילך", לאחר הנישואין; וכמו שכתוב בזהר, בראשית, דף מ"ט ע"א, על הפסוק "ויבן ה' אלקים את הצלע": "שהרי אבא ואמא התקינו אותה" וכו'; "ויביאה אל האדם — מכאן ואילך" וכו'.

אבל שרש מציאותה הוא מרצון העליון (ועמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן בענין מראש מקדם נסוכה כו') אבל שורש מציאותה הוא ברצון העליון (ועיינו במה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "ראה אנכי נותן", בענין "מראש מקדם נסוכה" וכו').

ולכן גם אח"כ נעשה אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] כי ב' בחי' יש במלי פרצוף החיצוני ופרצוף פנימי במקור בחי' המנורה כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ולכן גם לאחר מכן היא נעשית "אשת חיל עטרת בעלה". שהרי יש במלכות שתי בחינות: פרצוף חיצוני ופרצוף פנימי, שבמקור — בחינת המנורה, כפי שכתוב בלקוטי תורה של האריז"ל.

(וע' בע"ח [בעץ חיים] שער תיקון הנוק' [הנוקבא] פ"ז [פרק ז'] ופ"ב [פרק ב'] אות י"ט, ועמ"ש מענין פרצוף הפנימי דמלי בביאור ע"פ אחת היא יונת. וע' זח"ב [זהר חלק ב'] דף י"ד ע"ב) ושם מלי' שהיא בחי' המצות קודמין לתורה.

(ועיינו בעץ חיים, שער תיקון הנוקבא, פרק ז', ופרק ב', אות י"ט; וכן במה שכתוב בענין הפרצוף הפנימי של מלכות בביאור על הפסוק "אחת היא יונת". ועיינו בזהר, חלק ב', דף י"ד ע"ב.) ושם מלכות, שהיא בחינת המצוות, קודמת לתורה.

ובחי' גולה על ראשה היא בחי' התכונות אם הבנים ושבעה נרותיה הם הבנים שבעה רועים ז' מדות לך ה' הגדולה כו':

ובחינת "גולה על ראשה" היא בחינת ההתכונות, "אם הבנים"; ו"שבעת נרותיה" הם הבנים, "שבעה רועים" — שבע המדות: "לך ה' הגדולה" וכו'.

7 ג אך ושני זיתים עליה זית יש בו מרירות והוא מכסה על השמן שבתוכו וצריך לטחון ברחיים ולכתוש עד שיצא השמן.

3. אך "ושני זיתים עליה": בזית יש מרירות, והיא מכסה על השמן שבתוכו; צריך לטחון אותו ברחיים ולכתוש אותו עד שהשמן יוצא.

והענין כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא פי אסתלק שנמשך ממקום גבוה יותר ולכן לא נתנה התורה למלאכי השרת מלבד הטעם שנשיי [שנשמות ישראל] הם מפנימיים [מפנימיות / מפנימיות] כו'

ביאור הדברים: "כד אתכפייא סטרא אחרא אסתלק יקרא" — כשמכניעים את הסטרא אחרא, הכבוד מתעלה. פירוש "מתעלה" הוא שהאור נמשך ממקום גבוה יותר. לכן התורה לא ניתנה למלאכי השרת: מלבד הטעם שנשמות ישראל הן מפנימיות, וכו',

עוד זאת כי באדם למטה צ"ל אתכפייא נגד טבעו בכל דרכיו ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ממקום עליון יותר כנודע ממ"ש בארץ לא זרועה לא דייקא

יש לכך טעם נוסף: אצל האדם שלמטה נדרשת הכנעה כנגד טבעו בכל דרכיו, ועל ידי אתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא ממקום נעלה יותר. הדבר ידוע ממה שנאמר "בארץ לא זרועה" — דווקא "לא".

כי י"ה עם שמי הוא שס"ה וזכרי עם ו"ה הוא רמ"ח לפי שבעשיית המצות שהן בחי' הן נמשך

כי י"ה עם "שמי" עולה שס"ה, ו"זכרי" עם ו"ה עולה רמ"ח; שכן על ידי עשיית המצוות, שהן בחינת "הן", נמשך

דבר שיהי' [שיהיה] בהתלבשות השגה משא"כ בבחי' לא נמשך דבר שאינו מתלבש בבחי' הן כלל רק בבחי' לא כלומר שבזה לעומת זה אי"א להמשיך כלל.

דבר שיכול להתלבש בהשגה; ואילו בבחינת "לא" נמשך דבר שאינו מתלבש כלל בבחינת "הן", אלא רק בבחינת "לא". כלומר, ב"זה לעומת זה" אי אפשר להמשיך אותו כלל.

8 וממילא מובן שהוא ההיפוך מזה לעומת זה והוא עליון מאד נעלה וזה לא שייך רק כ"א בבניי [בבני

ישראל] כו'

ומובן מאליו שהוא היפוכו של "זה לעומת זה", והוא נעלה ונשגב ביותר; דבר זה שייך רק לבני ישראל וכו'.

משא"כ המלאכים עם היות שיש להם גוף אין הגוף מסתיר כלל והרי גם הגוף בטל לומר קדוש כו'.

ואילו המלאכים, אף שיש להם גוף, הגוף אינו מסתיר כלל; שהרי גם הגוף בטל ואומר "קדוש" וכו'.

ולכן לא נתנה התורה עד אחר יצ"מ [יציאת מצרים] שעבדו בחומר ובלבנים כו'. וזהו ענין ברחמיך הרבים שע"י ביטוש מעורר י"ג מדות רחמים שהן אורות עליונים למעלה מן ההשתלשלות,

ולכן התורה ניתנה רק לאחר יציאת מצרים, לאחר שעבדו "בחומר ובלבנים" וכו'. זהו עניינן של "רחמיך הרבים": באמצעות ביטוש מעוררים את שלוש עשרה מידות הרחמים, שהן אורות עליונים שלמעלה מהשתלשלות.

(וזהו כשמן הטוב כוי יורד על הזקן כוי י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] והשמן הטוב שהוא פנימית י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הוא נמשך ומתגלה ע"י ביטוש הוא בחי' כתישת הזית עדי"מ ועיין במדרש רבה ר"פ ואתה תצוה),

(וזהו "כשמן הטוב" וכו', "יורד על הזקן" וכו': שלושה עשר תיקוני הזקן הם שלוש עשרה מידות הרחמים, והשמן הטוב, שהוא פנימיותם של שלושה עשר תיקוני הזקן, נמשך ומתגלה באמצעות ביטוש, בדוגמת כתישת הזית; ועיין במדרש רבה, בראש פרשת "ואתה תצוה").

ולהבין ענין הזיתים למעלה הנה שמן הוא בחינת חכמה כמ"ש שמן וקטרת כוי והשמן הוא

ולהבנת ענין הזיתים למעלה: שמן הוא בחינת חכמה, ככתוב "שמן וקטרת" וכו'; והשמן הוא

שמאיר כנודע שגוון האור הוא לפי זכות השמן שע"י השמן נמשך נהורא חיורא משא"כ ע"י הפתילה הוא בחי' נהורא אוכמא וגילוי האור הוא מבחי' זית

המאיר, כידוע שגוון האור תלוי בזכות השמן: באמצעות השמן נמשך האור הלבן, ואילו באמצעות הפתילה נמשכת בחינת האור השחור. גילוי האור הוא מבחינת הזית,

והוא ע"י כתישה בחי' ביטוש הכלי וע"י כמה גבורות מבחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה להיות התהוות בחי' חכמה כוי

והוא באמצעות כתישה, בחינת ביטוש הכלי, וכן באמצעות גבורות רבות מבחינת בוצינא דקרדוניתא, קו המידה, כדי שתתהווה בחינת חכמה וכו'.

(וכמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כוי) שהגבורות הן מרירות כזית כוי

(ככתוב בביאור על הפסוק "ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם" וכו'); הגבורות הן מרירות, כמרירות הזית וכו'.

ויש ב' זיתים גבורות דאבא וגבורות דאימא להיותה אם הבנים להמשיך השמן מוחין דאוי"א [דאבא ואימא] שבז"א להאיר ז' נרות

ויש שני זיתים — הגבורות של אבא והגבורות של אמא, שכן היא "אם הבנים" — כדי להמשיך את השמן, את המוחין של אבא ואמא שבז"א, ולהאיר את שבעת הנרות.

(ועמ"ש מזה בפי וישב בד"ה בכ"ה בכסליו. ועי' עוד מענין זית בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פי' עקב ובזח"ג [ובזהר חלק ג] דרמ"ד ב' דער"ב א' דרמ"ז סע"א [סוף עמוד א] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] בפי' בהעלותך בדף קמ"ט ע"א. ובפרדס ערך כתית, והוא באופן אחר קצת ממש"כ [ממה שכתוב]):

(ועיינו במה שנכתב על כך בפרשת וישב, במאמר המתחיל "בכ"ה בכסליו"; וכן עיינו עוד בעניין הזית בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת עקב, ובזהר חלק ג, דף רמ"ד ע"ב, דף ער"ב ע"א, דף רמ"ז ע"א, סוף העמוד, וברמ"ז לפרשת בהעלותך, דף קמ"ט ע"א; ובפרדס, ערך "כתית"; והביאור שם הוא בדרך שונה במקצת ממה שנכתב כאן).

9 ד שבעה ושבעה מוצקות. פי' ב' פעמים שבעה הם י"ד כדפי' בזהר ס"פ מקץ דף ר"ד ע"ב ודלא כפרש"י
[כפירש רש"י / כפירוש רש"י] ורד"ק [ורבי דוד קמחי] שפירשו ז' פעמים ז' הם מ"ט.

4. "שבעה ושבעה מוצקות": הכוונה היא לשתי פעמים שבע, כלומר ארבעה-עשר, כפי שמוסבר בזהר בסוף פרשת מקץ, דף ר"ד ע"ב; ולא כפי שפירשו רש"י ורד"ק, שבע פעמים שבע, כלומר ארבעים ותשעה.

מוצק א' לשמן מוצק הב' לזהב ב' צנתרות זהב אשר מריקים מעליהם הזהב זהב הוא בחי' בינה מצפון זהב יאתה והוא מבחי' חדוה ועבד הלוי הוא התלהבות רשפי אש שמבינה

צינור אחד לשמן, והשני לזהב: "שתי צנתרות זהב, המריקות מעליהן את הזהב". הזהב הוא בחינת בינה: "מצפון זהב יאתה"; והוא מבחינת חדוה. ו"ועבד הלוי" הוא התלהבות של רשפי אש הבאים מבינה;

כי גבורות דאבא הם חסדים דאימא והוא מוצק הב' (ועמ"ש בביאור ע"פ רני ושמחי והפרדס בערך צנתרות פי' ששני הצנתרות הם חכמה ובינה.

כי הגבורות של אבא הן החסדים של אימא, וזו הצינור השני. (וראו מה שכתוב בביאור על הפסוק "רני ושמחי"; ובפרדס, בערך "צנתרות", פירש ששתי הצנתרות הן חכמה ובינה.)

ולפי' [ולפי זה] צ"ל ששני הזיתים הם מקורות דחוי"ב [דחכמה ובינה] והיינו שני המזלות ונוצר ונקה כו' ובמדרש שמות רבה פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] שתי שבלי הזיתים הם משה ואהרן ועמ"ש מענין בחי' ומדרגת משה ואהרן בד"ה ואתה תצוה, ובד"ה וידבר כו'

ולפי זה צריך לומר ששני הזיתים הם המקורות של חכמה ובינה, כלומר שני המזלות "ונוצר" ו"ונקה" וכו'. ובמדרש שמות רבה, פרק ט"ו, נאמר ששתי שיבולי הזיתים הן משה ואהרן. וראו מה שכתוב על בחינתם ומדרגתם של משה ואהרן במאמר המתחיל "ואתה תצוה", ובמאמר המתחיל "וידבר" וכו',

תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן. ועמ"ש בד"ה ענין חנוכה בענין בהעלות ובהטיבו, וענין שייכות בחי' אלו בקבלת עול מלכות שמים בפי' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע].

"תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן". וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "ענין חנוכה" על ענין "בהעלות" ו"בהיטיבו"; וכן על הקשר של בחינות אלה לקבלת עול מלכות שמים בפרשה הראשונה של קריאת שמע.

היינו כי מואהבת עד ובשעריך הם מ"ב תיבין שהוא כנגד שם מ"ב דאנא בכח כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פכ"ה והוא ג"כ בחי' מ"ב מסעות דיצ"מ [דיציאת מצרים] כי בכל יום צ"ל בחי' יצ"מ [יציאת מצרים] היינו ממיצר תאוות נפש הבהמית והגוף כו'.

כלומר, מן "ואהבת" ועד "ובשעריך" יש ארבעים ושתיים תיבות, כנגד שם מ"ב של "אנא בכוח", כפי שכתוב בפרי עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק כ"ה. וזו גם בחינת מ"ב המסעות של יציאת מצרים, שכן בכל יום צריכה להיות בחינת יציאת מצרים: יציאה מן המיצר של תאוות הנפש הבהמית והגוף וכו'.

והיינו בק"ש [בקריאת שמע] כמו שמסיים בק"ש [בקריאת שמע] אשר הוצאתיך מארץ מצרים כו' ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי, ושם נתבאר הענין דאנא בכח הם שבעה פסוקים שבכל אחד ו' תיבות וזהו ענין שבעה נרות המנורה.

וזהו בקריאת שמע, כפי שמסיימים בה: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" וכו'. וראו מה שכתוב על כך במאמר המתחיל "אלה מסעיי"; שם מבואר ש"אנא בכוח" מורכב משבעה פסוקים, שבכל אחד מהם שש תיבות, וזהו ענין שבעת נרות המנורה.

כי שם מ"ב הוא בחי' העלאה ובשתים יעופף כו' והיינו בחי' בהעלותך את הנרות כו' להיות ואהבת בכל מאדך, ולכן ואהבת ב"פ [ב' פעמים] אור בחי' ההעלאה וההטבה.

כי שם מ"ב הוא בחינת העלאה, "ובשתים יעופף" וכו'; וזהו בחינת "בהעלותך את הנרות" וכו', כדי שיהיה "ואהבת... בכל מאדך". ולכן "ואהבת" שווה פעמיים "אור": בחינת ההעלאה וההטבה.

וענין וגולה על ראשה שהוא ענין התבוננות היינו פסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כי שמע פירוש התבוננות ישראל לי ראש כו' ובחי' שמן היינו חכמה וביטול הנמשך בהבינה ודעת.

ענין "וגולה על ראשה", שהוא ענין התבוננות, הוא הפסוק הראשון של קריאת שמע: "שמע ישראל". "שמע" פירושו התבוננות; "ישראל" [הוא] "לי ראש" וכו'. ובחינת השמן היא חכמה וביטול הנמשך בבינה ובדעת.

וזהו כשמן הטוב על הראש וזהו ענין והחכמה תחיה, וכדכתיב כי עמך מקור חיים ועיין זח"ג [זהר חלק ג]
דל"ד סע"א [סוף עמוד א] קפ"ז א':

וזהו "כשמן הטוב על הראש"; וזהו פירוש "והחכמה תחיה", ככתוב: "כי עמך מקור חיים". ועיינו בזה, חלק ג,
סוף דף לד ע"א; דף קפו ע"א.

10 ה ועי"ל [ועוד יש לומר] פ"י והחכמה תחיה ע"ד המבואר במ"א דפנימיות אבא דוקא הוא פנימיות עתיק
אשר בחי' זו הוא פנימי [פנימיות / פנימית] התענוג עליון שהרצון נקי אחוריים לגבי בחי' זו כמ"ש בד"ה
ואהיה אצלו אמן

5. אפשר להסביר עוד את "והחכמה תחיה" על פי המבואר במקום אחר: פנימיות אבא דוקא היא פנימיות עתיק,
ובחינה זו היא פנימיות התענוג העליון, כך שהרצון נקרא "אחוריים" ביחס לבחינה זו, כפי שנכתב במאמר המתחיל
"ואהיה אצלו אמן".

והנה ש"י עולמות נמשכים מן ל"א נתיבות חכמה משא"כ הנתיב הראשון הוא למעלה מבחי' ש"י
עולמות כמ"ש במק"מ [במקדש מלך] פ' מצורע

והנה, שלוש מאות ועשרה העולמות נמשכים מל"א נתיבות החכמה, ואילו הנתיב הראשון הוא למעלה מבחינת
שלוש מאות ועשרה העולמות, כפי שנכתב במקדש מלך, פרשת מצורע.

והיינו כי י"ל [יש לומר] שהוא בחי' פנימי [פנימיות / פנימית] אבא כי ל"ב נתיבות פ"י כס"י [בספר יצירה] ע"ס
[עשר ספירות] וכ"כ אותיות א"כ הנתיב הראשון הוא הבחי' היותר עליונה שבע"ס [שבע עשר ספירות] דחכמה
כו'.

כלומר, אפשר לומר שזו בחינת פנימיות אבא; שכן בספר יצירה מוסברים ל"ב הנתיבות כעשר ספירות וכ"כ
אותיות. אם כן, הנתיב הראשון הוא הבחינה העליונה ביותר בעשר הספירות של החכמה עצמה וכו'.

11 וזהו עין לא ראתה אלקים זולתך כי ל"ב נתיבות דחכמה הם ל"ב אלקים שבמע"ב [שבמעשה בראשית] ולכן
נקרא ותורה אור ומחמת הכח הזה שבפנימיות אבא

וזהו "עין לא ראתה, אלקים זולתך": שלושים ושניים נתיבי החכמה הם שלושים ושתיים הפעמים שבהן מופיע השם
אלקים במעשה בראשית; ולכן נקראת התורה "אור". ומשום הכוח הזה שבפנימיות אבא,

לכן והחכמה תחיה בעליה שהוא הרצון עליון ע"י גילוי התענוג עליון (ע' [עיינ] עוד מענין והחכמה תחיה בזח"ג [בזהר חלק ג] חקת) (קפ"ב א')

לכן "והחכמה תחיה בעליה" — זהו הרצון העליון, באמצעות גילוי התענוג העליון (ראו עוד בעניין "והחכמה תחיה" בזוהר, חלק ג, חוקת) (קפ"ב א'),

ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם המשכת בחי' חיה ובעמה"מ [ובעמק המלך] שער או"א [אבא ואימא] ס"פ מ"ד (דע"ח ג' ודי' קל"ט א') פ"י תחיה השפעת חיה ועיין עוד זח"ג [זהר חלק ג] פנחס דרנ"ה ב':

ובהרמ"ז שם: המשכת בחינת חיה; ובעמק המלך, שער אבא ואמא, בסוף פרק מ"ד (דף ע"ח, עמודים ג' וד'; קל"ט א'), פירש "תחיה" — השפעת חיה; וראו עוד זוהר, חלק ג, פינחס, רנ"ה ב'.

12 ו וכל זה נמשך אח"כ לבחי' מלי' ע"י ז"א בפי' והיה אם שמוע כו' קבלת עול המצות רמ"ח אברין כו'

6. כל זה נמשך אחר כך אל בחינת מלכות באמצעות ז"א, בפרשת "והיה אם שמוע" וכו': קבלת עול המצוות, רמ"ח איברים וכו'.

כמו שבאבר נמשך אור וחיות עד"מ כשהיד כותבת גם השכל מלובש בה כך ברמ"ח אברין נמשך רמ"ח המשכות ושרשם ה"ח [ה' חסדים] והוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב] גשרים לעבור מימי החסד כו' כמ"ש

כשם שאור וחיות נמשכים אל איבר — למשל, כשהיד כותבת, גם השכל מלובש בה — כך נמשכות אל רמ"ח האיברים רמ"ח המשכות, ושרשן הוא חמשת החסדים; וזו בחינת שם ע"ב, שבעים ושניים גשרים לעבור בהם את מי החסד וכו', ככתוב.

ולכן בפרשה א' כתיב ובכל מאדך ולא בפי' שניה כי פ' א' הוא שם מ"ב שהוא להעלאה בשתים יכסה כו', ולכן בפרשה הראשונה כתוב "ובכל מאדך", ולא בפרשה השנייה; שכן הפרשה הראשונה היא שם מ"ב, שענינו עליה, "בשתיים יכסה" וכו'.

ולכן בק"ש [בקריאת שמע] שעל המטה אומרים אנא בכח גדולת לעלות נשמתו בשינה וכן קודם קבלת שבת.

ולכן בקריאת שמע שעל המיטה אומרים "אנא בכוח גדולת...", כדי שנשמת האדם תעלה בשעת השינה; וכך גם לפני קבלת שבת.

13 והעלאה צ"ל בבחי' א"ס, ולכן כל אי צריך למצוא בעצמו ברצונו בחי' א"ס כדי שיעורר למעלה שאל"כ
[שאם לא כן] אין שייכות למצות גשמיים לעורר למעלה ע"י לבישת טלית כו',

והעלייה צריכה להיות בבחינת אין סוף. לכן כל אחד צריך למצוא ברצונו שלו בחינה של אין סוף, כדי לעורר למעלה; שאם לא כן, אין למצוות הגשמיות קשר לעוררות למעלה באמצעות לבישת טלית וכדומה.

וכן ע"י הצדקה להחיות רוח שפלים למטה גורם למעלה להמשיך חיות ואיך יהי' [יהיה] שייכות למטה עם למעלה אלא ע"י בחי' בכל מאדך יותר משהכלי שלו מגביל וזהו ג"כ ענין ממעמקים כו',

וכן, באמצעות הצדקה, להחיות את רוח השפלים למטה, גורמים למעלה להמשיך חיות. וכיצד ייתכן קשר בין למטה ובין למעלה? רק באמצעות הבחינה של "בכל מאדך", מעבר למה שהכלי שלו מגביל; וזהו גם ענין "ממעמקים" וכדומה.

ולכן ביוסף כתיב וילקט יוסף את כל הכסף שע"כ [שעל ידי כך] ליקט החסד ואיך שייכות החסד להכסף וכן ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר כו'.

ולכן נאמר ביוסף: "וילקט יוסף את כל הכסף" — שבאמצעות כך ליקט את החסד. אך מה הקשר בין החסד ובין הכסף? וכן: "ויוסף הוא השליט על הארץ, הוא המשביר" וכדומה.

אלא היינו ע"י שהיה במצרים וממעמקים קראתיך כו' ואח"כ מזה יכול להמשיך בפ' שניה ה"ח [ה' חסדים] שם ע"כ [שם ע"כ] ע"כ [שם ע"כ] גשרים לעבור מימי החסד וע"י ונתתי מטר ארצכם ארצכם הוא בחי' מלי שרגליה

אלא שהדבר נבע מכך שהיה במצרים: "ממעמקים קראתיך" וכדומה. לאחר מכן, מכוח זה, אפשר להמשיך בפרשה השנייה את חמשת החסדים, שם ע"כ, ואת שבעים ושניים הגשרים לעבור בהם את מי החסד; ועל ידי כך: "ונתתי מטר ארצכם". "ארצכם" היא בחינת מלכות, שרגליה

יורדות ויש בה מטר מלשון מטרוניתא ומלכותו בכל משלה והכח הזה להיות מטר ארצכם הוא ע"י המשכת ה"ח [ה' חסדים] ברמ"ח מצות ששם מלובש עונג העליון וע"י ואספת דגנך שיש בה כח לברר בירורין מנוגה כו'.

יורדות; ויש בה "מטר", מלשון "מטרוניתא", ו"מלכותו בכל משלה". והכוח להיות "מטר ארצכם" נובע מהמשכת חמשת החסדים ברמ"ח מצוות, שבהן מלובש התענוג העליון; ועל ידי כך "ואספת דגנך" — יש בהן כוח לברר בירורים מנוגה וכדומה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/7

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק